

# RÚT GỌN CÂU

## I.Mục đích yêu cầu

- Giúp HS
- \_ Nắm được cách rút gọn câu
- \_ Hiểu được tác dụng của câu rút gọn.

## II.Phương pháp và phương tiện dạy học

- \_ Đàm thoại + diễn giảng
- \_ SGK + SGV + giáo án

## III.Nội dung và phương pháp lên lớp

### 1. Ôn định lớp

### 2. Kiểm tra bài cũ

2.1 Đọc thuộc lòng 9 câu tục ngữ về con người và xã hội?

2.2 Nhận xét hai câu 5, 6 ?

### 3. Giới thiệu bài mới

| Hoạt động của thầy và trò                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Nội dung                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Nhận xét cấu tạo hai câu mục 1 SGK trang 14?</b></p> <p><b>Tìm xem trong hai câu đã cho có từ ngữ nào khác nhau?</b></p> <p>Câu b có thêm từ chúng ta</p> <p><b>Từ chúng ta đóng vai trò gì trong câu?</b></p> <p>Làm chủ ngữ</p> <p>_ Câu a, b khác nhau ở chỗ</p> <p>    Câu a vắng chủ ngữ</p> <p>    Câu b có chủ ngữ</p> <p><b>Tìm những từ ngữ có thể làm chủ ngữ trong câu a?</b></p> <p>Chúng ta, người Việt Nam</p> <p><b>Vì sao chủ ngữ trong câu a có thể được lược bỏ?</b></p> <p><b>GV cho HS thảo luận</b></p> <p>* Đây là câu tục ngữ đưa ra một lời khuyên cho mọi người hoặc nêu ra một nhận xét chung về đặc điểm của người Việt Nam ta.</p> <p><b>Tìm thành phần câu bị lược bỏ và giải thích trong mục 4 SGK trang 15 ?</b></p> <p>a. Thành phần lược bỏ là vị ngữ</p> <p>b. Lược bỏ cả chủ ngữ lẫn vị ngữ</p> <p><b>Tại sao có thể lược bỏ chủ ngữ ở VD a và cả chủ ngữ lẫn vị ngữ ở VD b?</b></p> <p>    Làm cho câu gọn hơn, nhưng vẫn đảm bảo được lượng thông tin truyền đạt</p> <p><b>Thế nào là rút gọn câu? Rút gọn câu nhằm mục đích gì?</b></p> | <p><b><u>I.Thế nào là rút gọn câu</u></b></p> <p>_ Khi nói hoặc viết, có thể lược bỏ một số thành phần của câu, tạo thành câu rút gọn.</p> <p>_ Việc lược bỏ một số thành phần câu thường nhằm những mục đích như sau:</p> <p>    + Làm cho câu gọn hơn, vừa thông tin được nhanh, vừa tránh lặp những từ ngữ đã xuất hiện trong câu đứng trước</p> <p>        Ví dụ: _ Ăn cơm chưa?</p> <p>              _ Rồi !</p> <p>    + Ngụ ý hành động, đặc điểm nói trong câu là của chung mọi người (lược bỏ chủ ngữ)</p> <p>        Ví dụ: chết trong hơn sống đục</p> |

**Những từ in đậm trong mục 1 SGK trang 15 thiếu phần nào? Có nên rút gọn như vậy không? Vì sao?**

*GV cho HS làm vào giấy nháp.*

- \_ Các câu điều thiếu chủ ngữ
- \_ Không nên rút gọn vì: rút gọn như vậy làm cho câu khó hiểu. Văn cảnh không cho phép khôi phục chủ ngữ một cách dễ dàng.

**Đọc mục 2 SGK trang 15**

**Thêm từ ngữ để thể hiện thái độ lễ phép?**

A, mẹ ạ

**Khi rút gọn câu cần chú ý những điều gì?**

**Tìm câu rút gọn? Thành phần nào trong câu được rút gọn? Tác dụng?**

**Hãy tìm câu rút gọn trong BT2. Khôi phục thành phần được rút gọn?**

**Trong thơ ca, ca dao vì sao có nhiều câu rút gọn?**

**Đọc câu chuyện BT3 cho biết vì sao người khách và cậu bé hiểu nhầm nhau?**

**Qua câu chuyện rút ra bài học gì?**

**Đọc truyện BT4 và cho biết chi tiết nào có tác dụng gây cười và phê phán?**

## **II. Cách dùng câu rút gọn**

Khi rút gọn câu cần chú ý:

\_ Không nên làm cho người nghe, người đọc hiểu sai hoặc hiểu không đầy đủ nội dung câu nói

\_ Không biến câu nói thành một câu nói cộc lốc khiếm nhã.

## **III. Luyện tập**

**1/ Câu rút gọn**

Câu b, c là câu rút gọn chủ ngữ

Rút gọn như vậy làm cho câu gọn hơn

**2/ Các câu rút gọn**

a) \*Bước tới Đèo Ngang bóng xế tà

Dừng chân đứng lại trời non nước

→ Chủ ngữ là “ta” (nhân vật trữ tình trong bài thơ)

b) Đồn rằng: quan tướng có danh

→ Chủ ngữ là “mọi người, người ta”

\*Ban khen rằng “Ấy mới tài”

Ban cho cái áo với hai đồng tiền

→ Chủ ngữ là “vua”

\*Đánh giặc là chạy trước tiên

Trở về gọi mẹ mỗ gà khao quân

→ Chủ ngữ là “quan tướng”

\*\* Trong thơ ca có nhiều câu rút gọn bởi thơ ca, ca dao chuộng lối diễn đạt súc tích, và lại số chữ trong một dòng thơ được qui định rất hạn chế

**3/ Đọc chuyện và trả lời câu hỏi**

Cậu bé và người khách trong chuyện hiểu lầm nhau, vì khi cậu bé trả lời người khách, đã dùng 3 câu rút gọn khiến người khách hiểu sai nghĩa

“ \_ Mất rồi

\_ Thưa....tôi hôm qua

\_ Cháy ạ”

Ý cậu bé muốn nói “tờ giấy” nhưng người khách hiểu là “bố cháu”

Bài học được rút ra: phải cẩn thận khi dùng câu rút gọn, vì dùng không đúng có thể gây hiểu lầm

**4/ Trong câu chuyện, việc dùng các câu rút gọn của anh chàng phàm ăn điều có tác dụng gây cười và phê phán vì rút gọn đến mức không thể hiểu được và thô lỗ.**

#### **4. Củng cố**

4.1 Thế nào là rút gọn câu?

4.2 Câu rút gọn được dùng như thế nào?

#### **5. Dặn dò**

Học bài cũ. Đọc soạn trước bài mới” đặc điểm của văn bản nghị luận” SGK trang